

ЖИТТЯ – ЯК ДОВГА НИВА

Перше знайомство з Нінель Борисівною КАНАРСЬКОЮ було телефонним. Мене здивував неочікувано енергійний як для 86-річної жінки голос. Нінель Борисівна одразу погодилась на інтерв'ю, але на своїй території. «Я зовсім незряча й нікуди не виходжу», – пояснила вона.

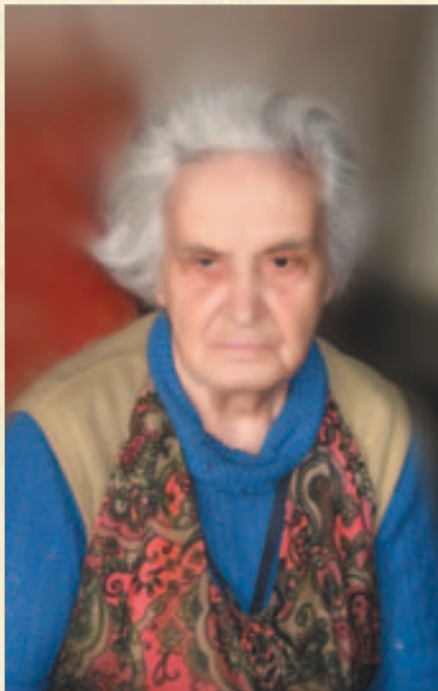
Чергове здивування очікувало при зустрічі: господиня досить вправно вставила ключ у замкову щілину ґратчастих дверей, які відокремлювали від загального вестибюля невеличкий хол перед її та сусідською квартирами, розповідаючи при цьому, як нещодавно через свою довірливість впустила до власної квартири шахрайку.

Мені на той момент здалося, що на Нінель Борисівну вплинув, наче перепустка, чесний погляд моїх очей, але, як з'ясувалось згодом, за весь час нашого спілкування вона уявляла мою зовнішність лише за голосом.

Моя співрозмовниця сама склала чіткий план нашої розмови й беззастережно його дотримувалась. А почала з найголовнішого – спогадів про батька, яким пишається все життя.

Борис Петрович Сацук був кадровим військовим із ветеринарною освітою. На Великій Вітчизняній війні – з перших днів. У складі 4-ї гвардійської армії 1-го Українського фронту зустрів День Перемоги в Чехословаччині. Потім повернувся на батьківщину, де займався створенням ветеринарної лабораторної мережі України. За свою трудову діяльність він отримав почесне звання заслуженого лікаря України.

Особиста ж історія моєї співрозмовниці почалась у далекому 1927-му, коли її мама вперше поїхала не за місцем чергового призначення чоловіка, а до рідного Воронежа. Саме тут 12 листопада побачила світ дівчинка, яку назвали Нінель. Таке гарне й нині незвичне ім'я на той час було досить популярним. Якщо прочитати його ззаду наперед, то вийде прізвище вождя світового пролетаріату.

Саме ж місто Воронеж залишилося лише записом у метриці, тому що досить скоро родина поїхала вартувати кордони Далекого Сходу, а напередодні війни оселилась у Казані. Тут Нінель із мамою затрималися на 10 років. 14-річною дівчинка разом з однокласниками мріяла наблизити перемогу свого народу. Ледве дочекавшись 16 років, отримала паспорт і влаштувалася бібліотекарем у танкове училище. Вдень працювала, увечері навчалась у школі, а через ніч разом із подругою чергувала в госпіталі біля важкопоранених: кому листа напише, кому води принесе.

Можливо, тоді й захотіла стати лікарем. До мрії вирішила йти через ветеринарний інститут, хоча батько в листах і відмовляв, говорив, що професія не жіноча, важка. Та Нінель знала, що на третьому курсі вона переведеться до медичного інституту. Але доля зробила несподіваний зигзаг.

Батька, Бориса Петровича, після війни направили на роботу до Києва. Він покликав до себе дружину з донькою. «Я ж не дуже хотіла їхати, бо мови української навіть не чула, – згадує Нінель Борисівна. – А коли приїхала,

то батько вже не відпустив, і я продовжила навчання у Київському ветеринарному інституті». Після закінчення навчання 30 років пропрацювала паразитологом у Республіканській ветеринарній лабораторії.

Усі роки Нінель Борисівна Канарська не зупинялася на досягнутому, постійно працювала над собою, вдосконалювала знання, підвищувала кваліфікацію. Стала, зрештою, авторитетним фахівцем із діагностики токсоплазмозу.

«До мене з усієї республіки не тільки ветеринарні фахівці зверталися, а й медики, адже це паразитарне захворювання спільне для людей і тварин. А скільки я по відрядженнях їздила! – згадує Нінель Борисівна. – Робота складна, а вдома на мене чекала родина – чоловік і двоє дітей».

Та не до цього повертається пам'ять ветерана праці, а до однієї з найяскравіших сторінок життя, яка пов'язана з науковим досягненням.

«Було це в 1960-х роках, – пригадує Нінель Борисівна. – Мою увагу привернув препарат на основі азотобактер, який містив 20% білків і повну групу вітаміну В. І коли на Гаврилівській птахофабриці почався масовий падіж птиці й навіть постало питання про її закриття, я звернулась з проханням випробувати свій метод. Спочатку результат був нульовий, та коли до препарату я додала 0,3% соляну кислоту й продовжила випоювання, падіж спочатку зменшився вдсятеро, а потім взагалі припинився. Фабрика працює й досі. А я через 10 років захистила дисертацію із зазначеної теми». Моя співрозмовниця згадує, як її суворо попередили – ніяких подарунків науковому керівникові, можна лише квіти. Такі були часи.

«Про вибір професії жодного разу не пошкодувала», – впевнено говорить Нінель Борисівна. На пенсію пішла в 55 років за сімейними обставинами – донька чекала на первістка.

Проте активна вдача не давала довго сидіти з онуком... Нінель Борисівна

Канарська стала членом жіночої ради, а відтак – секретарем міськвиконкому Залізничного району Києва. Її енергії вистачило навіть на те, щоб розпочалося будівництво, проект якого лежав під сукном шість років. Саме в цьому будинку наша героїня отримала квартиру, де й живе донині. З нею мешкає

також син, який нещодавно переніс інсульт. Та жінка не скаржиться на життя. Вона жваво цікавиться політикою, має власний погляд на події в країні та світі. А на моє запитання, звідки такий міцний життєвий стрижень, відповідає, всміхаючись: «Тримаюся, обід готую». Наче й без пафосу, але в цьому

найголовніше – турбота про інших, найрідніших.

Нінель Борисівні допомагає донька, її навідують двоє онуків і дворічна правнучка. Тож життя триває. Побажаємо нашій героїні, щоб у ньому було більше добра і здоров'я! ☺

Вікторія Ісаєнко

СЕКРЕТ ЇЇ МОЛОДОСТІ

Моя співрозмовниця – лікар ветеринарної медицини, ветеран праці й просто чарівна жінка Тетяна Ісаківна МОСКАЛЕНКО. 25 травня їй виповнюється 90 років. Біографія цієї жінки – наче наочний посібник з історії сучасної України.

Народилася в 1924 р. у селі на Київщині в родині незаможних, але працелюбних селян. Щоб позбутися злиднів, батько взяв в оренду землю і, судячи з того, що в 1930-ті роки його розкуркулили, працював на заздрість іншим, хоча й не мав найманих працівників. Із рідного села родині з двома дітьми довелося виїхати, та, як з'ясувалось пізніше, одне лихо вберегло від ще більшого. Адже через рік в Україні почався голодомор...

Тетяна Ісаківна з вдячністю згадує білоруську родину, яка прихистила їх. Та жорстока рука голоду дотяглася й сюди. Замість школи, а на батьківщині вона вже навчалася в першому класі, довелося разом із сестричкою навесні шукати картоплю, що перезимувала в полі, бо саме з неї мама робила, як тоді здавалося, найсмачніші у світі оладки. Та ще варили коров'ячі шлунки, які приносив батько з бійні, де працював. Коли ж повернулися до рідного села, в їхній хаті жили вже інші люди. Поселилися в бабусі. Тут десятирічній дівчинці знову довелося сісти за парту з первачками. Та вчителька помітила, що Тетяна більш розвинена за інших і перевела її до другого класу. Потім родина ще не раз переїздила з місця на місце, поки не оселилась у Ржищеві.

Час стрімко летів і дівчина вже будувала плани на майбутнє. Та в них втру-

тилася війна... В окупації найстрашнішим було потрапити на роботу до Німеччини. Та й тут одне лихо запобігло іншому. Тетяні видалили апендицит, рана не загоювалася протягом місяця. А тут і радянські війська нагодилися, вибили окупантів з міста.

Переможна весна 1945-го асоціюється в Тетяни Ісаківни також із підготовкою до вступу до Київського медінституту. Проте на одному з іспитів разом із подругою недобрали балів. Біля аудиторії їм трапилася жінка, як з'ясувалось згодом, – викладач Київського ветеринарного інституту. «Дівчата, йдіть до нас, вам сподобається», – всміхнувшись, жінка звернулася до засмучених абітурієнток. І вони погодилися.

Знала б тоді, що не просто професію обирає, а й долю на все життя. Саме в інституті зустріла свого Петра, в якого одразу закохалася. Разом з ним після закінчення розбирала згрища на Хрещатику.

Через усе життя пронесла любов до чоловіка, а разом прожили більше ніж піввіку.

Петро Якович Роговський був доктором ветеринарних наук, професором кафедри патологічної анатомії та ветсанекспертизи Національного аграрного університету. А Тетяна Ісаківна виховувала двох дітей і майже весь час до виходу на пенсію в 58 років завідувала ветсанлабораторією на одному зі столичних ринків. Каже: «Вмовляли ще попрацювати, та мені ж доньці треба було допомагати рости онуків». Та й нині на запитання, що дає їй насагу жити, відповідає: «Онучі треба допомагати з правнуками».

Тетяна Ісаківна як на її поважний вік досить жвава і розумом, і фізично. Має непоганий зір, а от слух трохи підводить, хоча спілкуванню це не заважає. Громадським транспортом сама їздить на дачу, пореається в садочку.

Є в цієї доброзичливої мудрої жінки свої секрети довголіття, якими вона охоче ділиться з усіма. Це й народні засоби, і японська акупунктура. А ще – душевний спокій. Щоб зберегти його, вже років 10 не дивиться телевізор, віддає перевагу радію, особливо музичним програмам.

Живе окремо, але поруч зі своєю великою родиною. А це троє онуків, шестеро правнуків, найстарший з яких 12 років, а найменшому – лише рік. Майже всі дорослі члени великої родини Роговських – Москаленків – лікарі ветеринарної медицини.

У кінці травня в Тетяни Ісаківни – поважний ювілей, їй виповнюється 90 років. Хочеться побажати ювілярці здоров'я і такого ж інтересу до життя на довгі роки. ☺

Вікторія Ісаєнко